

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Franciscyho a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Daniely Sučanskej, v exekučnej veci oprávnenej **P., s.r.o.**, so sídlom v B., N., zastúpenej Mgr. J., advokátom so sídlom v B., proti povinnému **Q., s.r.o.**, so sídlom v R., vedenej na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 8 Er 345/2007, **o vymoženie 851 331 Sk** s príslušenstvom, na dovolanie súdneho exekútora zastúpeného JUDr. B., advokátom so sídlom v B., proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 31. januára 2008 sp. zn. 6 CoE 9/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 31. januára 2008 sp. zn. 6 CoE 9/2008 **z r u š u j e** vo výroku, ktorým

1. bol potvrdený výrok uznesenia Okresného súdu Rožňava zo 17. decembra 2007 č.k. 8 Er 345/2007-51 vyhovujúci námietkam povinného proti trovám exekúcie,
2. bolo rozhodnuté o trovách odvolacieho konania.

Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Rožňava uznesením zo 17. decembra 2007 č.k. 8 Er 345/2007-51 exekúciu zastavil a námietkam povinného proti trovám exekúcie vyhovel. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že povinný splnil povinnosti vyplývajúce z exekučného titulu, lebo 31. mája 2007 uhradil oprávnenej sumu 2 426 985 Sk (vymáhanú istinu s úrokmi z omeškania) a 4. júna 2007 jej uhradil zvyšnú časť 199 217 Sk (trovy konania). Exekučný

súd exekúciu zastavil, pretože po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané (§ 57 ods. 1 písm. f/ zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov, ďalej len „Exekučný poriadok“). Námietkam povinného voči predbežným trovám exekúcie súd vyhovel s odôvodnením, že sú splnené podmienky na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f/ Exekučného poriadku. Vyslovil názor, že pri určovaní odmeny súdneho exekútora je v tomto prípade potrebné postupovať podľa § 14 až 16 vyhlášky č. 288/1995 Z.z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov. V závere odôvodnenia uznesenia uviedol, že o trovách exekúcie rozhodne samostatným rozhodnutím.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Košiciach uznesením z 31. januára 2008 sp. zn. 6 CoE 9/2008 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal. Rozhodnutie exekučného súdu, ktorým bola exekúcia podľa § 57 ods. 1 písm. f/ Exekučného poriadku zastavená považoval za vecne správne. Vychádzal pritom zo záveru, že pohľadávka oprávneného bola dobrovoľne splnená povinným ešte pred vydaním poverenia pre súdneho exekútora. Za nesporne preukázanú skutočnosť považoval to, že k splneniu povinnosti došlo dva dni po doručení návrhu na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi a päť dní pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi. Stotožnil sa s postupom a rozhodnutím súdu prvého stupňa, ktorým bolo vyhovené námietkam povinného proti predbežným trovám exekúcie vyčísleným v upovedomení o začatí exekúcie zo dňa 22. júna 2007. Za vecne správny považoval názor súdu prvého stupňa, že pri rozhodovaní o odmene súdneho exekútora, náhrade hotových výdavkov a náhrade za stratu času je potrebné postupovať podľa § 196, § 201 ods. 1 Exekučného poriadku a § 14 a nasl. vyhlášky č. 288/1995 Z.z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie súdny exekútor. Navrhol, aby dovolací súd z dôvodu podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p. dôvodiac, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať. K tejto procesnej vade došlo tým, že hoci podal odvolanie proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava zo 17. decembra 2007 č.k. 8 Er 345/2007-51 vo výroku, ktorým bolo námietkam povinného proti trovám exekúcie vyhovené, odvolací súd sa jeho odvolaním vôbec nezaoberal a s jeho odvolacími námietskami sa nevysporiadal.

Povinný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za zákonné a správne, a že dovolanie súdneho exekútora je v celom rozsahu nedôvodné a neopodstatnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Bez ohľadu na to, či odvolací súd rozhodol rozsudkom alebo uznesením, § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti jeho rozhodnutiu vtedy, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd, vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia [ide o nedostatky v právomoci súdu, v spôsobilosti byť účastníkom konania, v riadnom zastúpení procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom]. Pokiaľ odvolací súd rozhodol uznesením, je dovolanie proti nemu prípustné, ak je napadnuté zmeňujúce uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 1 O.s.p.) alebo potvrdzujúce uznesenie, v ktorom odvolací súd vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.) alebo ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd uznesením. Dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.), ale potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nie je možné vyvodiť.

Dovolací súd je povinný prihliadnuť na vady konania vymenované v § 237 O.s.p. ex officio, teda vždy a bez ohľadu na to, či ich existenciu účastník namieta alebo nie (§ 242 ods. 1, veta druhá O.s.p.). Dovolateľ vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Dovolateľ namietal, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo odvolací súd sa nevysporiadal s jeho odvolaním proti výroku uznesenia súdu prvého stupňa, ktorým bolo vyhovené námietkam povinného proti predbežným trovám exekúcie.

Z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkovi konania znemožňuje realizáciu jeho procesných práv priznaných zákonom. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva. Vady zakladajúce zmätočnosť súdneho konania, ktoré zaviniť súd svojím procesným postupom v rozpore so zákonom, spravidla vždy účastníkovi konania odnímajú možnosť konať pred súdom, pretože mu bránia v realizácii jeho procesných práv. Vydanie zmätočného rozhodnutia nemá svoje právne opodstatnenie, a preto v prípade výskytu procesnej vady, ktorá vedie k zmätočnosti, treba rozhodnutie zrušiť.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (porovnaj napr. III. ÚS 156/06, III. ÚS 331/04, II. ÚS 174/04). Zmyslom a účelom tohto práva je zaručiť každému reálny prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu dochádza vtedy, ak súd odmietne komukoľvek možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak súd odmietne konať a rozhodovať o podanom návrhu (napr. I. ÚS 35/98). Ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavné právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky dochádza aj vtedy, ak sa niekto domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

Konanie súdu (jeho procesný postup) v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať právo na súdnu ochranu. Procesný postup súdu, ktorý nemá oporu v zákone, je vadný a nenapĺňa materiálnu stránku práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces. Takýto vadný procesný postup v konečnom dôsledku objektívne bráni riadnemu (účinnému a efektívnemu) uplatneniu procesných práv účastníkov konania. Ak je účastník konania v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu celkom vylúčený alebo v značnej miere obmedzený pri uplatnení procesného úkonu, ktorý má podstatný vplyv na ďalší priebeh súdneho konania, dochádza k porušeniu jeho ústavného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces a nastáva stav, kedy sa mu odníma možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb (§ 1 O.s.p.). Podľa § 201 vety prvej O.s.p., účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Účastníkmi exekučného konania sú oprávnený a povinný; iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon. Ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, účastníkom konania je aj poverený exekútor (§ 37 ods. 1 Exekučného poriadku). Podľa § 201 ods. 1 až 4 Exekučného poriadku, predbežné trovy exekúcie určuje exekútor podľa osobitného

právneho predpisu v upovedomení o začatí exekúcie. Účastník konania môže vzniesť u exekútora do troch dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky proti trovám exekúcie. O námietkach rozhoduje súd (§ 45). Proti rozhodnutiu súdu o námietkach proti trovám exekúcie nie je prípustné odvolanie.

Zo spisu vyplýva, že proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava zo 17. decembra 2007 č.k. 8 Er 345/2007-51 boli podané dve odvolania (oprávnenou na č.l. 57-59 spisu a súdnym exekútorom na č.l. 54-55 spisu). Toto uznesenie vydal vyšší súdny úradník, a preto odvolania boli v danom prípade prípustné (čl. 142 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky).

Súdny exekútor ako účastník konania (§ 37 ods. 1 Exekučného konania) podal odvolanie proti výroku uznesenia súdu prvého stupňa, ktorým bolo vyhovené námietkam povinného proti predbežným trovám exekúcie (§ 201 ods. 2 v spojení s § 45 Exekučného poriadku).

Zo záhlavia a odôvodnenia dovolaní napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa zaoberal iba odvolaním oprávnenej – po prejednaní len jej odvolania odvolací súd v celom rozsahu potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa z dôvodu jeho vecnej správnosti (§ 219 O.s.p.).

Účelom a cieľom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti napadnutého rozhodnutia a posúdenie opodstatnenosti odvolacích námietok vznesených účastníkmi konania, ktoré smerujú proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa. Ak rozhodnutie napadnú odvolaním viacerí odvolatelia (napr. žalobca a zároveň žalovaný alebo viacerí žalobcovia alebo viacerí žalovaní) tak, že ich opravné prostriedky smerujú proti tomu istému výroku a rozhodnutie o odvolaní jedného z nich predpokladá vyriešenie otázky významnej aj z hľadiska posúdenia odvolania ďalšieho odvolateľa, odvolací súd prejedná ich odvolania spoločne. V danej veci ale odvolací súd takto nepostupoval.

Odvolanie súdneho exekútora aj v preskúvanom prípade bolo potrebné považovať za procesný úkon účastníka exekučného konania (§ 37 Exekučného poriadku), ktorý má podstatný vplyv na exekučné konanie. Obe podané odvolania (tak odvolanie oprávnenej, ako aj odvolanie súdneho exekútora) smerovali proti výroku uznesenia súdu prvého stupňa, ktorým bolo vyhovené námietkam povinného proti trovám exekúcie. Pokiaľ odvolací súd

zohľadnil len odvolanie a odvolacie námietky oprávnenej, avšak prehliadol odvolanie a odvolacie námietky súdneho exekútora, je pri materiálnom ponímaní práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie opodstatnený záver, že v odvolacom konaní nastal v dôsledku tohto postupu odvolacieho súdu objektívny stav brániaci súdnemu exekútorovi účinne a efektívne uplatňovať jeho procesné práva.

Z uvedených dôvodov dovolací súd prisvedčil názoru súdneho exekútora, že v prejednávanej veci mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Vzhľadom na túto vadu Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie odvolacieho súdu vo vyššie označených výrokoch zrušil podľa § 243b ods. 1 O.s.p. a vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. októbra 2008

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková